mainatges d'òc PLUMALHON

N° 111

Lo martinòt

Ben Vautier

Bastir una escòla al Kenya

Gorrin e Pipaut

mainatges d'òc PLUMALHON
Mensuel Plumalhon N° 111 - Septembre 2006
ISSN 1264-6733 (5,70 €)

Lo martinòt

Lo martinòt a lo còs blanc e negre. A lo bèc colorat e l'uèlh es enrodat de roge. Sembla mascarat, un pauc coma un palhassa. Lo martinòt a las patas palmadas. Fa un trentenat de centimètres de nautor.

Tèxte e fotografias de Fred Lavail

Sus la còsta atlantica, se pòt veire qualques martinòts l'ivèrn, mas la prima, es dins d'unes illòts de Bretanha que cèrcan la tranquillitat per pondre e coar. Passan lo mes d'abril sus las rocaredas que tresplomban l'ocean.

Los joves son noirits de peis pendent dos meses. Lo matinòt jove daissa lo nis al cap d'aquel periòde e caldrà que se'n tire solet. Solament i a plan perilhs, los gabians o los gabians gròsses que son de predators ferotges los atacan.

Un martinòt pòt viure un vintenat d'annadas. Los autres còps, los caçaires èran lors grands enemics. Ara, son las marèas negras o lo cambiament de climat que los menaçan.

Aquel aucèl marin s'apèla lo martinòt e los estajants de la còsta gascona l'apèlan la picòra.

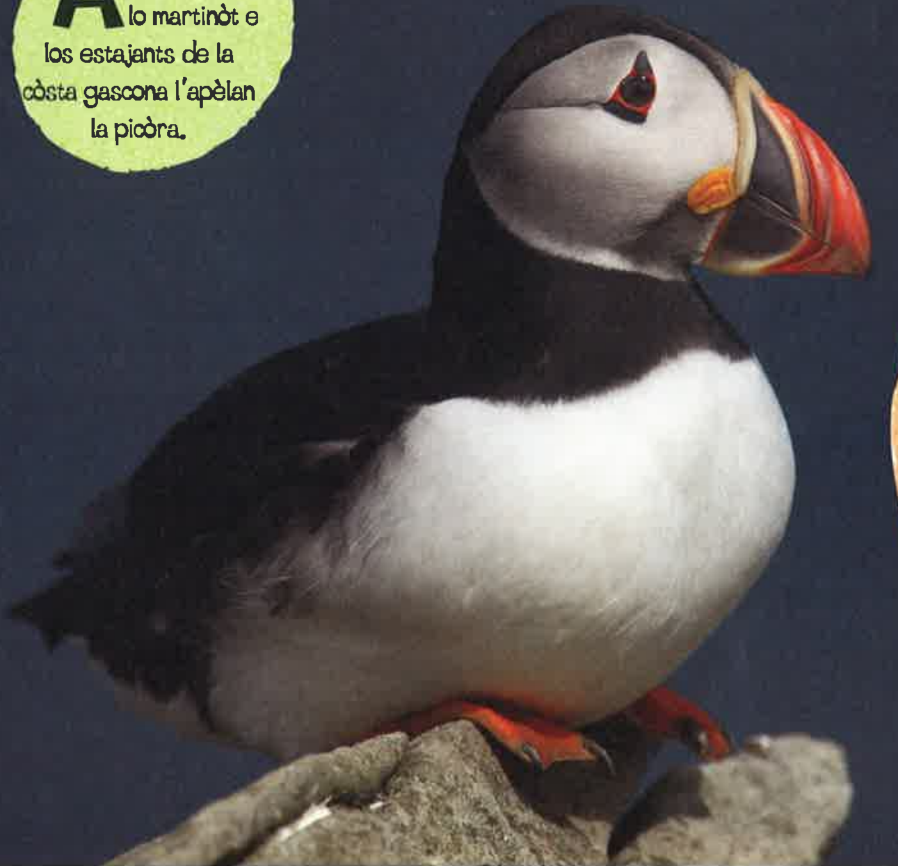
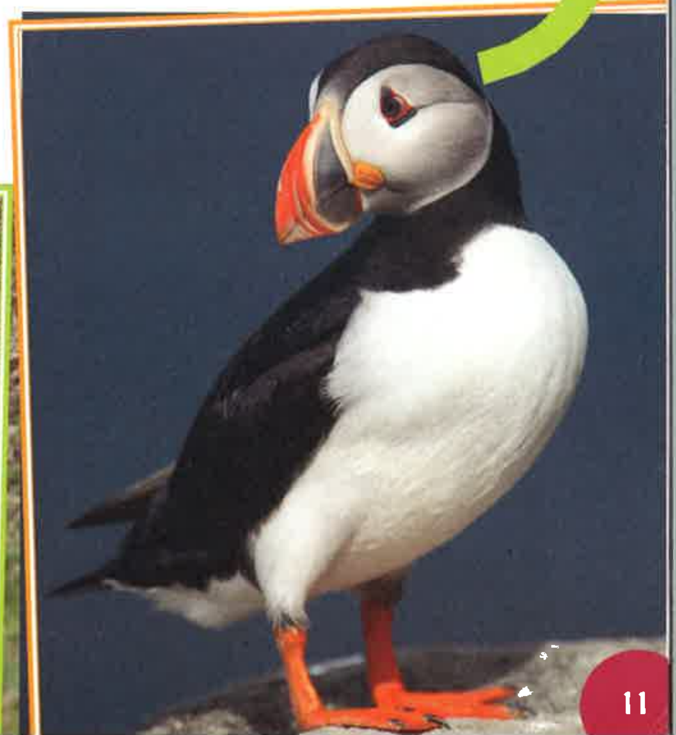
Las colonias passan pas los dos centenats de cobles. En Escòcia e en Islàndia, los martinòts son plan mai nombroses e las colonias pòdon amassar fins a trenta mila aucèls. Los martinòts cavan una tuta en tèrra que pòt far un mètre o mai de prigondor. Al fons, fan un palhat d'èrba que serà lo nis. La femèla pond pas qu'un uòu e lo coa quaranta jorns.